

Barokkmuusika punkar: Andres Mustonen aktsioonis. Foto: Peeter Langovits

Barokk, punk, Mustonen. Ja otse loomulikult Bach ja Händel

VALNER VALME

valner.valme@postimees.ee

Händeli barokkooperiga «Julius Caesar» läheb reedel käima seekordne, arvult 23., aga nimelt uus festival: «MustonenFest – Barokk!?!», senine barokkmuusikafestival. Aasta tagasi ütles festivali juht ja hing Andres Mustonen festivali kava iseloomustades: «Bach, Vivaldi, Händel on kogu muusikaajaloo keskpunkt ja tänapäeva maailmas on neil lõputult õelda: iga kord erinevate rakurssidega.»

Loomulikult on kõik kolm jälle kohal, iga kord eri kujul. Georg Friedrich Händel oma mainitud populaarseima ooperiga «Julius Caesar» (esietendus 1724 Londonis), lisaks kõlavad 2. veebruaril Mustpeade Majas itaalia soprani Gemma Bertagnolli esituses Händeli ja Antonio Vivaldi aariad.

Johann Sebastian Bachi muusika valatakse aga sulavedelasse *jazz*'i 3. veebruaril ning festivali lõpetab filmimuusikagala, kus moodsamate heliloojate seas kostavad ka Vivaldi ja Händel. Nagu alati on aga kavas ka uuemaid heliloojaid ja igal juhul uusi lähenemisi barokile.

Festivali järjekorranumber on 23, aga nimi uus. Kas see tähendab ka muutust barokkfestivali olemuses?

Need protsessid on ääretult pikad, otsimine käib aastaid ja tänane hetk ei ole ka mingi lõpuhetk, aga see on selge, et lahterdamine ja kitsas arusaam stiilidest ja interpretatsioonist on

ammu muusikaajaloos minevik ja kõik need, kes arvavad, et me saame pista inimesi ja muusikat lahtritesse, on stagnandid ja sektandid.

Minu soov on alati olnud sellise suhtumise vastu võidelda ning selles suunas töötavad muusikaline külg, kreatiivne külg ja väga erilised interpretatsioonilised lähenemised muusikateoste.

Barokk on aga asja alus.

On. Me teeme barokkooperit, barokkoratooriumi, me kunagi ei loobu Bachist ja Vivaldist ja Händelist – need kolm heliloojat on tsentraalsed meie kavas, aga sinna juurde kuulub viiete varasest keskajast ja rahvamuusikast kuni uue muusika *jazz*'ini välja. See on see maailm, kus ma tahan elada. Mitte mingis väikeses kotikeses. Mina näen seda asja palju laiemalt.

Aasta tagasi samasugust festivalijuttu ajades ütlesite, et tahate ühendada ajad, maad ja usud. Kuidas see on seni õnnestunud?

See õnnestub järjest paremini, ma saan koos eksisteerima panna erinevad ajad ja stiilid, aga see kõik on meie aeg ja meie kunstiline arusaam, kus lainetena käivad kogu aeg uued voolud. Ja seda lainetust tuleb tajuda nii, et sa oleksid laine harjal, aga mitte laine all, et mitte uppuda.

Mõnele on barokk ikkagi selline mõiste, mis on paigas, omas ajas ja kohas kinni, teie olete punkar selles suhtes?

Mitte mingisugust kohta ega

FESTIVAL

«MustonenFest – Barokk!?!»

Kavas Händeli barokkooper «Julius Caesar», Juri Bašmet koos kammerorkestriga Moskva Solistid, Rustavi koor Gruusiast jt

27. jaanuarist 4. veebruarini Tallinnas Estonia kontserdisaalis ja talveaias, Mustpeade Majas ning Jaani ja Niguliste kirikus

paika ei ole. Kõik heliloojad ja interpreedid, kes on pärast barokki elanud, alates Mozartist ja romantilistest heliloojatest kuni uuema Viini koolkonnani on alati barokiga omamoodi ringi käinud. Siis tuli selline aeg, kus arvati, et eristatakse täisoriginaalset barokki, nagu ta kunagi on olnud, aga tegelikult oli see samuti uus, sest sellist barokki, nagu ta oli kunagi, ei suuda me mitte iialgi taastada.

See eeldaks ajamasinat.

Jah. Aga meie ülesanne on teada, tunda ja läbi enda seda edasi kanda. Kui me ennast sinna muusikasse sisse ei pane, vaadatakse meid nagu muuseumieksemplare.

Mis iseloomustab tänavust festivali?

Ei ole stiili. On maitse. Ja ooperis «Julius Caesar» on ühendatud kogu meie arusaam kirgedest, armastusest, mitte nii, nagu me arvame, et keegi kunagi mõistis. See on autentne, mitte millegi taastamine.

Eelmisel aastal oli kontseptsioo-

niks religioon ja uskude unioon, mis on võttesõna nüüd?

Teatraalsus. Kontsertlikkus. Nii vioolamängija ja orkestrijuhhi Bašmeti kui itaalia soprani Gemma Bertagnolli virtuoossed esitused kõlavad omas võtmes.

Paar sõna Händeli ooperist: ülevad emotsioonid ja kõrge mäng ajaloos. Milline on teie ja lavastaja Georg Rooteri versioon?

Väga suured tunded ajaloolisel taustal kahtlemata. Asi peaks voolama kiiremini, kui partituur füüsiliselt näitab. See on ülimalt tähtis, et etendus oleks jälgitav ja kaasaelatav.

Värvid. Tempo. Ekspressiivsus.

Aja märk?

Jaa, aja märk ja esteetika. Me soovime, et meie tsivilisatsioon kätkeks ka mineviku ja tuleviku. Mul on väga konkreetne tunne nende kolme aja kokkupanekul. Inimese eluiga on lühike, aga peab olema seda suurem, intensiivsem. Ja me peame selle suuruse endas üles leidma. Ja minu hinnangul ei ole noortekultuuri ega vanadekultuuri, on kultuur ja kõik peavad saama sellest osa, kõigest, mis sinna kuulub: ooperist rokini ja balletist *jazz*-baarideni. On olemas nišikultuuri, aga kultuuri ise ei ole nišiasi.

Ei ainult akadeemikutele ega andergaundile?

Kui ma räägin vaimustusega avatusest, mis akadeemikutest me siin räägime. Vastupidi. Me räägime elavatest inimestest, kes arenevad ja muutuvad iga päev.

«Lahterdamine ja kitsas arusaam stiilidest ja interpretatsioonist on ammu muusikaajaloos minevik.»